

Asia: VN/796/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen tasa-arvosuunnittelu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valvira kannattaa esitysluonnosta. Valviran näkemyksen mukaan suunnitelmallisella, tavoitteellisella ja laatutyöhön kytkeytyvällä tasa-arvotyöllä, johon on sisäänkirjoitettu toiminnan arviointi, voidaan edistää sukupuolten tasa-arvoa varhaiskasvatuksessa ja sitä kautta edistää hyvinvointia laajemmin yhteiskunnassa. Varhaiskasvatus ja esi-opetus ovat tärkeä osa koulutusjärjestelmäämme sekä lapsen kehitystä ja oppimista. Jo nyt tasa-arvolaki (5 a §) edellyttää tasa-arvosuunnitelmien laadintaa perusopetukseen sekä sen yhteydessä toteutettavaan esiopetukseen (mutta ei päiväkodeissa toteutettavaan varhaiskasvatukseen). Myös tämä puoltaa lasten yhdenvertaisuuden sekä koulutusjärjestelmän eheyden näkökulmasta hallituksen esitys-luonnoksen antamista. Edelleen Valvira kuitenkin pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuksen sinänsä tärkeiden velvoitteiden lisääntyessä, pidetään huoli myös tehtävien resurssoinnista.

Varhaiskasvatuksemme on vahvasti päiväkotikeskeistä. Valvira pitää myönteisenä, että nyt tehdyssä esitysluonnoksessa on huomioitu perhepäivähoidon erityisyys ja säädetty perhepäivähoidosta tarkoituksenmukaisella tavalla erikseen. Valvira myös pitää myönteisenä, että lasten osallisuus ikätasoon suhteutetulla tavalla on huomioitu esitysluonnoksessa.

Varhaiskasvatuksen tasa-arvotyö on lain edellyttämää ja tärkeä osa varhaiskasvatuksen laatua. Tasa-arvon edistäminen on myös yksi keskeinen varhaiskasvatuksen tavoite (varhaiskasvatustaki, 3 § 1. mom. 6-kohta). Se konkretisoituu päivittäisessä lasten ja aikuisten vuorovaikutuksessa. Valviran havaintojen mukaan varhaiskasvatuksessa on edelleen sukupuolittuneita käytänteitä toisaalta lasten kohtaamisessa ja toisaalta varhaiskasvatuksen toimintaympäristöissä.

Tasa-arvolaki (4 §) velvoittaa julkisen sektorin toimijoita, myös valvontaviranomaisia, edistämään sukupuolten tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Valviran valvontatyötä ohjaava keskeinen periaate on omavalvonnan ensisijaisuus. Omavalvonnalla tarkoitetaan tässä yhteydessä varhaiskasvatuspalvelujen järjestäjän ja tuottajan asiakasturvallisuus- ja laatutyötä. Varhaiskasvatusta ohjaava lainsäädäntö velvoittaa yksityisen palvelutuottajan laatimaan kirjallisen omavalvontasuunnitelman, jonka laadintaa ja toimeenpanoa Valvira ohjaa (varhaiskasvatusturvalaki, 48 §). Myös julkisten varhaiskasvatustusyksiköiden on vastattava toimintansa turvallisuudesta ja laadusta, vaikka varhaiskasvatusturvalaki ei edellytä kirjallisen omavalvontasuunnitelman laadintaa. Valviran näkemyksen mukaan nyt esitetty tasa-arvosuunnitelman laadinta ja sen toimeenpano sekä toteutumisen arviointi nivoutuvat hyvin varhaiskasvatuksen omavalvontaan.

Lopuksi Valvira esittää tarkastettavaksi esitysluonnoksen 5 b §:n sanamuodon. Siinä säädetään seuraavaa: Varhaiskasvatuksen järjestäjä ja palveluntuottaja vastaavat siitä, että varhaiskasvatuksen toimi-paikassa laaditaan vuosittain tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön kanssa. Kuitenkin esitysluonnoksen pykäläkohtaisissa perusteluissa säädetään, että järjestäjäkunta tai palveluntuottaja vastaa tasa-arvosuunnitelman laadinnasta.

Räsänen Satu

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)